PETRI NASTVRTII
IVDICIVM
DE
IVDICIIS,

QUÆ

IN NOVISSIMOS CIVILIS
PRUDENTIÆ SCRIPTORES

EXERCERE VOLUIT

EVB. THE. SARCMASIVS.

ACCESSERUNT DUÆ EPISTOLÆ EJUSDEM ARGUMENTI.

COLONIÆ,
M DC LXIX.

Q. B. F. F. Q. S.

PRincipio scias velim, cordate lector, quicquid hujus est quod legis, non jure tantum, sed & optimo scriptum esse. Etenim non solum pietate & usu publico flagitante, ut propediem perdisces; sed & cum bona venia superioris, & cujus interest maxime, scriptum est. Non eam judicandi potestatem nobis sumsimus, ut quidam, sed accepimus. Quippe licentiam fecit is ipse scriptor, de quo scribimus, sicut ille de scriptoribus scripsit; vir hercule magnus atque prudens, ut qui *Eubuli* nomen sibi vindicet, idemque summus rei literariæ h. t arbiter. Nec exemplo tantum fecit (quamvis hoc utique sufficeret) sed etiam disertis verbis. Ecce summam privilegii: *Non refragabor*, inquit, *nec me anget, si eâdem in me, qua ego in ipsos, censoriâ uti virgulâ cœperint*. O virum æquum & fortem! ô modestiam insperatam! Subjicit se censuræ censor, & magister virgæ. Ecquis jam dubitet, citra ullam injuriam (quippe quam detestatur) læsos, quos læserit? cum & ipse notam censoriam haud refugiat. Quis enim neget, merito passurum colaphos honestum virum, si & nebulo (immo vir, inquam, honestior) pati sit paratus?

Equidem sunt qui putent, miram hominis lagacitatem providisse, quam sit lara facti consequentia, & metuisse suum exemplum: cum præsertim nemo justius pertimescat tempestatem, quàm qui concitavit. Neque enim commissuros viros doctos, ut inauditi ac indefensi ex arbitrio calonis perire, & vivi videntesque exenterari impune velint. Igitur ne imprudenti dolentique accidere videretur, quod conscientia denuntiabat, ultro largitum, quod prohibere nullo jure poterat. Emunivisse tamen opus, antepositis vocabulorum prodigiis, ut *Albipoli*, ut *Sarckmasio*, ut *Theosdato*: quorum formidabili aspectu statim à limine doctiores rejiceret. O Jupiter centumpeda, quanti est sapere? Aliis è diverso pignus hoc videtur hominis vel stolidissimi, vel

 longe

longè impudentissimi, vappæ quidem extra controversiam. Quare enim, si noluerit latere, tantum adierit famæ periculum, ultra arrogantem libertatem sæpe procax, & quamvis sub diversa specie malignus Zoilus? Sin voluerit, ut quidem simulet, cur tam sententiose suam inculcet mansuetudinem? ut si quis prædo profugiat--- *ultra Garamantas & Indos*, relictis post se literis, ad eundum in jus se quidem paratissimum. Aut cur non accuratius saltem fefellerit? Nam & illis ipsis vocabulis, quæ pro larvâ sibi ut plane convenientia induat, suo & loci nomini alludere videri; & plura vestigia, per ipsum opus, ad belluæ speluncam ducere. At non Cacum, qui similiter truciore incendia vomuerit, eo dementiæ progressum: cuius astu versis viarum indiciis,

Quærentem nulla ad speluncam signa ferebant.

Immo scriptoris verum nomen prope citius aures, quam scripturam febricitantem oculos subiisse. Quibus rebus quid aliud, quam vel hirsutas & æquo longiores auriculas nudari, vel infamiam (*cujus apud prodigos*, ut ille ait, *novissima voluptas est*, & cujus laudem olim quidam scripsisse memoratur) ultro affectari? Nec eam tamen fortassis absque omni gloria creditam fore: quatenus, si quid in ipsum ederetur, jactare posset, sibi id datum, & se dignum habitum, in quo viri docti molarem frangerent. An eo factum, quoniam, ut Vitellius dicebat, *ἡδίω τὰ μετὰ κινδύνου ἐρωτικά*. *dulciora furta cum periculo conjuncta*? Ideo forte locum Velleja-num chartæ Volusianæ titulo, quasi per ludibrium & lasciviam, allitum, *Vivorum ut magna admiratio, ita censura difficilis est.* Nam hunc locum, hoc exemplum, quod facile quemvis sanum permoveret, cur non menti potius, quam paginæ, inscripserit? cur aperte damnaverit tam grave præjudicium? Promissam certe censuram de musteis nostris scriptoribus. Quid commerita vetustas quoque in hunc reorum censum veniat? Equidem Vellejum huius Aristarchi conatui in tantum adversari, ut nec defunctos ævi sui scriptores Principes, nisi timide, laudet, cum procemio, *Pane stulta est inhærentium oculis ingeniorum enumeratio.* Quid judicasse censes de enumeratione hominum corporeis oculis inhærentium? Ubi ergo illum, qui tam animose scripserit, *nullam esse rationem*, quæ id, vel eo deteriora, prohibeat?

Sed

Sed quô tam ſcrupuloſæ, amabo, ineptiæ? Non eſt dictatoris noſtri bonitate per malam gratiam abutendum. Exerceri in ſe, quæ prior in alios meliori jure ſtatuerat, vir optime ſibi conſcius ſane patitur, permittit, monet, cogit. Sed non vides, luſce, cum paſſim, tum in ipſo argumento, prudentiſſimam hominis moderationem, & humanitatem ſingularis prorſus exempli? eandem ſcilicet ab aliis expectat, orat. Quanquam, ut idem Vellejus alio loco notanter ait, *Exempla non ibi conſiſtunt, unde cœperunt, ſed quamlibet in tenuem recepta tramitem, latiſſime evagandi ſibi viam faciunt: & ubi ſemel recto deerratum eſt, in præceps pervenitur.* Nos tamen, ne inimicum nobis faciamus tantum magiſtellum, conceſſo jure parcius utemur. Breviores erimus modeſtioreſque, quam neceſſe eſt: ac ne eam quidem poteſtatem, quam ipſe offert, totam uſurpabimus. Non tangemus perſonam, & præſentiam famæ derogantem, aut vitia occulta, dubia, tanti non futura, ad rem nihil pertinentia: intra limites rerum atque ſcripti quod procurandum ſuſcepimus, perſiſtemus. Nec, quo veritas non pertingit, mendacio graſſabimur, aut cum laude tribuemus illi, quæ dixiſſe nuſquam reperiatur, & fors dicere nollet. Probabimus etiam, quæ dicemus: nec erit nobis voluntas pro ratione. Nam ut Reſp. leges, ſic Parnaſſus rationes exigit. Atque inprimis viri nomini, ipſo vel invito, parcemus: licet ille, quos in ordinem redigit, diſerte nominet, ac in medium longe recuſantes protrahat. Idadeo nullâ æmulatione aut livore, puta ne aſſuetum tenebris nomen, & alto ſcholæ pulvere ſepultum, edendo illuſtretur; ſed quoniam ipſi expedit. Nam verendum, ne, ſi in aperto jaceat, quis iſtos ludos dederit, aut quis ille homuncio in tantos homines (quorum ipſe magnitudinem & violentiam agnoſcit) conſurgere haud vereatur, & unus omnibus congredi,

Enſe levis nudo parmaque inglorius alba;

miſellum obiter conculcent elidantque, ut leo ranam, aut Pygmæos Hercules. Non è re ſemper eſt *magnis inimicitiis* velle *clareſcere.* Quid quod (ut ſunt ingenia) in illud nomen ejus, ubi primum audierint (modo linguâ tam ſpatioſâ & validâ utantur, ut pronunciando ſufficiant) frigida multa volent ludere.

Dignum esse patella operculum: apparere, natum plane hominem ad ineptias,& confusionum monstra, & culinam potius quam museum: & alia his,credo,inficetiora. Breviter, lateant, quæ latent. *Bene qui latuit,bene vixit.* Quod haud falso jactari, Sarcmasinus Censor multis jam persuadet.

Et quoniam videmus,totam næniam in duas partes discedere,in ea quibus certos *τῶν πολιτικῶν* scriptores videtur ornare vel purgare,&in ea quibus collutulat ornatos; *regis ad exemplum* nos quoque & laudes ipsius,& vitia lustrabimus. In laude ponimus, quod fatetur,nullo odio,vel *suspicione odij*, adductum , ut scriptoribus rerum civilium stigmata imponeret , simulque ipsorum controversiam unam & alteram obiter definiret. Quid enim causæ,cur odisset,incognitos sibi plerunque, aut cognitos certe beneficio? Amore scilicet potius tantorum hominum , & sapientiæ civilis , quo magis hæc in posterum excoleretur, talia coactum edidisse,credibile est. Deinde testatur, nec *invidiæ æmulatione,* nec *cupidine ambitionis* (quæ est Tulliana hominis facundia) se censorium hoc tribunal occupasse. Nam& horum causas procul habet. Nec invidet,nec invidetur. Nec invidia statim est, uno & altero modo viris præaltis detrahere, & castigare luxuriantem famam,dummodo vicissim aliquid stultitiæ tuæ illis addas: nec videtur ambitio,invadere eorum locum,& judicis in judices munus. Quid ergo? ad divinas causas,puto respiciendum est. Biceps Parnassus cogitandus,in quo somniasse se noster somniavit. Inspiratum à Numine tam probum atque felix consilium; ab eo scilicet,quod solet talia,ab *sapientiæ satyricæ arbitro, Apolline.* Nam ad hujus sacramentum noster transiit: ut intelligas,cum se *Theosdatum* (ex *Theosdoto* corruptum) Græculus appellat , cujus Dei munus admiratorque haberi postulet. Sed adulatorie forsan, certe poëtice,hoc decet accipi. Eruditio quippe nimia , & profunda sapientiæ vorago,expressit homini, quod fecit. Omnes ita crederent,nisi ipse reclamaret. Eas enim partes sibi impositas narrat ab Apolline,*quas sapientissimus quisque, ut opinatur, declinaret.* Quam bene verò fecisset,si suo judicio esset usus! (Nam cum postea dicit,*nullam rationem talia prohibere,* alienum scilicet judicium

judicium sequitur.) Nunc & Apollinem, talia per somnium mandantem, quæ sapientissimus quisque declinaret, & Scribam ejus, in talibus superstitiose obsequentem, *amore* scil. *parendi* (servum naturâ diceret Philosophus) stultum videri necesse est: & emergit tandem genuina hujus incepti causa, ingenii claudicatas. Quorum omnium confessio, nec extorta, nec contorta, certe ingenui hominis argumentum est. Et hoc unum in Saturiò nostro laude dignum repperi.

Ad vitia pergenti, ingens aperitur spatium. Sed in angustum contrahendus est sermo, & per saturam quædam (pace tamen viri, quem nollem offendere) repræsentanda. Primum ac præcipuum, quod in tanto critico desideratur, est judicium acre, firmum, & exactum, in scriptoribus colligendis, distinguendis, comparandis, collocandis. Heu quam ægris oculis, si non felicitatem illorum, certe cutem introspicit, ex libris perfunctorie lectis, ex rumusculis temere collectis! Reticet memoranda, ut aliena, reticenda memorat cumulatque. Quæ facile omnes sciunt, aut non curant, inculcantur sedulo: de ulterioribus per omnia & singula altum silentium. Nonnulla excerpuntur tantum, & excerpendo polluuntur. Scilicet tuta umbracula & *secessum* amat: & siquando evehi cogitationes suas inconditas jubet, tam confuse, prave, immature, absurde, & inique fere sentit, ut antiquum illud judicium reddi putes, quod factum est de cantu cuculi & lusciniæ, prætore asino. Immo, ne quod sanæ mentis vestigium appareat, secum ipse præliatur. Videas concurrentes inter se Symplegadas, id est, orationem dantem, quod esset ademtura, ac reddentem, quod ademerat; denique, si proprius consideres, viros indubitate summos doctorum numero prorsus excerpentem, ut nugatoribus & commentariensibus inserat. Analyticâ demonstratione hæc & multo plura firmari singulatim possent, si hoc quidem æquor ingredi placeret. Et præterea nos non sumus Apollini à secretis: nec Minerva nobis dixit in aurem, quæ imperatura esset scripto publicare. Liceat aliquid Sarcmasio quod hominibus de plebe & junioribus Sapientiæ alumnis non licet. Interim caute ac pie fecerit, qui nihil hodie ei crediderit. Non

est

est enim opus ; ut Apollineis vatibus habeatur fides.

Illud exquirere fas sit, cur omnino, vel ex qualibet occasione, & privati & publici scriptores juris, non secus ac politici, obtorto collo trahantur? cur Monzambano locus in hoc ordine, & mox alius Puffendorffio, ceu diversis, datâ operâ tribuatur? an ut latior esset sævitiæ campus? an civilis forte sapientia, & prudentia legum, & doctrina juris universalis, & notitia status Germanici, & historia, & aliæ quoque disciplinæ remotiores, sublato pariete intergerino, idem pulvis factæ sunt? Certe (regrediamur modò in memoriam) *judicia de civilis prudentiæ scriptoribus*, non plus minusve, sunt recepta. Jam vero, *esse quid hoc dicam*, quod judicia de scriptoribus minatus, prout dictum, vitas quandoque texit, è critico repente historicus, interdum & hariolus? & quid non? vel quod de iisdem narrans, quæ in aliis disciplinis essent conati, bene aut secus, mox cum de *Dissertationibus Politicis* differendum, quod tantâ patientiâ expectabatur, improviso receptui canit, *seque ex oculis avertit & aufert?* ut si quis pollicitus de Metaphysicis judicium, multus esset in percensendo, quæ in Logicis, Physicis, alis, varii doctores prodidissent; ubi vero ad Metaphysica & apicem votorum ventum, revocaret eum intempestivâ malignitate — nunc augur Apollo,

Nunc Lyciæ sortes, nunc & Jove missus ab ipso
Interpres divûm, — —

ut sola remanerent aliena. Sic deludenti corvi hiantes. Erat & curiosus quidam, qui explicatum sibi vellet à scriptorum novissimo, quot annorum ambitus scriptores *novissimos*, quive regionis tractus *domesticos*, & an solos vivos, seclusis, mortuis, comprehendere deberet: ut sciretur, an neminem præteriret vel intruderet censura egregia (sicut multa ex præsentium scriptis essent præterita, multa infracta) an item per occasionem tantum, an seorsum & justo loco fuerit tradendus & quæ sunt similia?

Perge ira, perge: & magna meditantem opprime.

Qui cum fateatur literatorem à prudente, scholam à vitæ negotiis differre; quæ (malum) intemperie, ut à schola literator de prudentibus rebusque civilibus judicare sub formula ausit? ut

qui

qui ista legat, clausis naribus, asselam quendam aulæ promisisse credat. Si pro deridiculo illi est, Theologus Politicum referens, cur refert? Si criticum genus tineis & blattis laborat, non bono publico, ut clare rudit, cur tanta gaudia tineis affert? cur se toties sub aliis nominibus crudelis tancinat? cur otio & literis abutitur, & officii fines transsilit? An hæc præcipit Theologia, &, qua ille gloriatur, conscientia? Longe alia quidem tradunt libri vaticini, si quis esset qui curaret: & ipse ex medio legum civilium, nescio quo suggerente, *Culpa est immiscere se rei ad se non pertinenti.* Si quem vel concessæ dotes, vel muneris ratio, vel imperium principale, ad scribendum invitat, obsecro, quid id ad Magnum Moscoviæ Ducem? An hoc de illo merita est regina artium, prudentiæ civilis, & qui de ea optime meriti? his laureis, his statuis decorantur? his excitantur stimulis? An ideo divinitus nobis contigerunt disciplinæ, ac dotes eximiæ, ut Sarcmasii, & hoc exemplo aliorum, immundo contactui pateant, ac deinceps in cautis æmulisque, & præsertim auditoribus (pronis enim auribus talia accipiuntur, etiam à melioribus & gnaris, & infatuari multis dulce est) ludibrium debeant? ut inter viros doctos invidiosâ comparatione discordiarum & irarum semina jaciantur? Equidem augurari cogor, ni mature occurratur malo, à Politicis ad Theologos (uti sane cœpit) vel potius à Politica ad Theologiam, & quicquid sancti eximiique habent literæ, contagium pervasurum: *ne* videlicet *vel domi vel foris, quisquam huic sorti se exemtum possit gloriari.* Neque enim tam Politicorum, quam Politices certe jugulum petit, doctoribus ejus, summis infimis, promiscue notâ publicâ insigniendis?

—— — & quisquam numen Junonis adoret
Præterea? aut supplex aris imponat honorem?

Quis virorum, non dubie literatissimorum, usus est unquam simili licentia? Ne me celes, quæso. An, quia novam, ideo & bonam credimus? Satis foret immodestiæ, si cui simili privatim & absque sannis talia aliqua exciderent. At hic bonæ famæ sicarius (præcor, Domine, ignoscas verbo: commôrat me nonnihil, quod eam popularibus sortem objecisse te crepas, quam effugere sit gloria) hic, inquam, bonus vir disseminat voce pub-

licâ, præconis instar, ut omnes à furno redeuntes sciant, & quidem scripto, ut memoria maneat, *si qua fata sinant*, & censuræ jungit satyram. De Monzambano censet (rationem non quæro) satyram palmâ ipsum fraudasse, quam ex *novitiis* ingentem ferre potuisset. Itane de Satyra tu censes in satyra? sed hoc non est mirum, quia tu es magnum virum.

Parum dixi: & censurâ & satyrâ pejus quiddam inventum est. Nam censura, optimis ac peritissimis in rep. debitum munus, & à rep. in subjectos rite conferendum, discernit homines. Laborantes famâ varie castigat, florentibus parcit, in eosque plane cessat. Ac hic tyrannus, ipsius judicio probatissimis notam censoriam inurit, & acrius quam aliis incumbit: & quamvis ea, quæ judicat vitiosa, *tanti non sint, ut propterea summam in rebus civilibus partam famam suggillare cuiquam integrum sit*; tamen, quasi esset integrum, credo veritus ne palpari videretur, si non flagellaret, profert ac suggillat; causatus etiam, *nostri seculi more* id fieri. Mentiar, si non fas & pudor & numen & conscientia merus Theosdoto ludus sunt. Ecce, defunctorum manibus parcendum putat, qui nihil sentiunt, de quibus judicia vulgari non omnino moribus adversatur· ideo haud parcendum vivis, qui sentiunt. Nec defunctis tamen aliter, quam vivis parcit; ea deligens, de quibus haud sane glorientur, & mox, consumtâ libidine, pius ac sententiosus. Quid tibi videtur de istoc homine? Necdùm satis: copulandi erant (nam institutum suum, ne falleremur, ipse enuntiavit) Caroni Satyri, novâ & egregiâ mixturâ. Speculabimur tamen paullisper, si molestum non est, quam belle saltent isti Satyri. Jam primum Satyra, ridens verum dicit: noster fingit sibi vitia, & semet aliis ridendum bibendumque propinat. Dicit (qui vult audire, quod omnes Plautinos sales superet, auscultet) dicit, defendisse eum jus faciendi homines proprios (tanquam id in lite fuisset) cujus *vindicias* secundum libertatem quorundam, & quidem *vindicatas*, ipse in margine nominat; ut inde colligat factum odiosum. O Satyristam! Quid respondebit viro, de impacto sibi prævaricationis crimine conquesturo? & quid illi alteri, qui hujusmodi jus defendit? & quid illi quoque, cuius causam in defen-

soris

ſoris reprehenſione Sarcmaſius damnavit? Nimirum Jovem lapidem iurabit, nunquam ſe vidiſſe ſcripta illa. Sic judicandum Apollinis afflatu de ſcriptoribus, ſimulque de principibus maximis. Porro ſatyræ certus & utilis finis proponitur & cuſtoditur: huius ſatyræ nulla apparet ratio, nullus certus tenor. Quin deterret potius à civilis prudentiæ culturâ, quàm allicit, quod deberet:

— — ut pueris olim dant cruſtula blandi
Doctores, elementa velint ut diſcere prima.

Lucillius, & huic affines veteris comœdiæ ſcriptores,

Si quis erat dignus deſcribi, quod malus, aut fur,
Quod mœchus foret, aut ſicarius, aut alioqui
Famoſus, multa cum libertate notabant.

Noſter è contrario ſæpicule

Dat veniam corvis, vexat cenſura columbas.

Lucillius, Horatio laudante, erat *numeris facetus*, & *emunctæ naris*. Per fidem, quiſquis intellectu vales, miſerere inſcitiæ noſtræ, & in Sarcmaſini ſatyra vel micam ſabis judiciique oſtende. Satyra non profeſſo impetu, & nudo velut capite, nec in quo ſuis, incurrit: nec una ſtrage totum aliquem reip. ordinem involuit: non inhiat vitiis mediocribus & paucis: immo id ipſum vitium erit, pro conditione mortalium, ſi, ut Flaccus quoque ſenſit, princeps ſatyræ,

Egregio inſperſos reprendas corpore nævos.

Nam quis ſic reprehendenti ſatis credat? deteriori de meliore? Atque adeo Varios, Virgilios, Octavios, pura fide laudat, absque labis aſpergine, haud ignorans, quædam in ſeſe deformia, in certis corporibus ſervire formæ. Sunt &, quos vereatur, quibus arridere, & pacem pro virili ſartam tectam velit. Denique, ne confundas ſatyram cum famoſo carmine, Satyricus eſt, *ſi quis*

Opprobriis dignum laceraverit, integer ipſe,

& ſi vitia magis quam homines ſibi proponat. Quæ omnia, nulli inficianda, quam generoſe contemſerit meus homo, palam eſt. Cumque & in honeſtatem, & in utilitatem, & facultatem maxime, toties in hoc negotio caput inpingat, ac plane frangat;

tamen, ubi spiritum collegit, Nulla, inquit, ratio est, quæ talia prohibeat: sic enim certe opinor. Et tamen multo peiora in animo retinuit, quam evomuit. *Nefas est*, ait, *omnia quæ sententiam, loqui.*

At enim *amarus cibus est veritas.* Ideone eam loqui nefas? Deinde, cur usque eo, & passim alias, cibum ita amarum apponis? aut cur *studio veritatis* iudicia illa tua imputari vis? Quod ne diutius mihi ingeras, tuis tibi verbis respondeo, tibi, inquam: *Paucissimi veritatem capiunt, pauci cupiunt, plurimi oderunt.* At enim *in libera literatorum Rep. liberas linguas esse oportere*, scribit *Suetonius in Augusto.* Equidem ego ita me hactenus instruxeram, ut quasi cum olente scholam, & firma ratione destituto, agerem. Nunc, quia tantâ insurgit ratione, & remp. literaturæ miscet, —*paullo majora canamus.* Primum omnium, codex meus nihil habet de Rep. Literatorum: nec Augusto, sed Tiberio tyranno (cap. XXVIII.) ejusmodi dictum tribuit. Papæ, mi homo, ubi erat mens tua & Apollo, cum hæc scriberes? Dic vero sodes, cur & historicos contaminas? cur das, adimis, mutas, uris, secas, ad libitum? Sed hoc non est mirum, quia tu es magnum virum. Nec tamen exposui, quam scite *Tacitum* (ut legisse videretur) testem laudaverit. Interim (quo magis intelligat, cur secum habitare debuerit) esto, dixerit tale quippiam aut certe fecerit Augustus apud Suetonium. An hoc dicto legem præscripsit, ut omnis arcani violatio, omnis omnium reprehensio, dum verum dicas aut credas, permissa sit? ut omnia linguæ peccata tollantur, excepto mendacio? etiam in judicio conscientiæ? ut censuræ munus sit promiscuum, id est, nullum? Non ergo sentit pecus, quo sensu dictum id, civilitatis simulans, accipiendum? Non legit in Tacito suo, *quamvis egregiis imperatoribus modum libertatis placere?* Nam & in rep. libertima, & literaria, non cuivis quævis dicere, ne dum scribere, fas est aut decorum. Aliter quid opus legibus & institutis? Ponenda est libertas, quæ stet cum republica, non quæ eam tollat. Sed nempe *libertas & speciosa nomina prætexuntur: nec quisquam alienum servitium, & dominationem sibi concupivit, ut non eadem ista vocabula usurparet.* Ac *falso libertatis vocabulum obtenditur ab iis, qui privatim dege-*

neres

neres, in publicum exitiosi, nihil spei nisi per discordias habent. Jactavit olim musca:

In capite regis sedeo, cum visum est mihi.

Sed quid ad hoc formica?

Superba jactas, tegere quod debet pudor.

Atque ut musca non impune illud facit; sic præcepta legum & artium sui contemtum, Sarcmasio teste, vindicant. Quid multa? interpretem dicto demus ipsum dicti authorem scriptoremque: *Adversus CONVITIA, malosq; rumores, & FAMOSA de se ac suis carmina, firmus ac patiens, subinde jactabat: in civitate libera linguam mentemq; liberas esse debere.* Annon ergo, si conveniens est hic locus, scriptum Sarcmasii *convitium* & *famosum carmen* credi necesse erit?

Exequias Chremeti, quibus est commodum ire, hem tempus est.

Nam quàm prave & contra se ipsum vindicaverit sibi locum Chremetis Terentiani, *Homo sum, humani nihil à me alienum puto,* nil prorsus dicere attinet. Satis est semel, studio prope nimio, Chremeti exequias ivisse. Adhuc ergo nihil rationis in ejus scripto conspicitur.

Quid igitur tandem de fœtu isto, sic jam deplumato, judicabimus? quod nomen quamve sortem ei assignabibimus? Judicent alii, quod volent: laudent etiam per me, qui nihil vident. Ego non possum amplius dubitare, esse malum quiddam, & portentosum, & famosum omnino carmen liberali facie (non, quod author obtendit, *animo*) eoque deterius, & ad minimum bestiis objiciendum, blattis ac tineis, ex lege nostri Lycurgi. Qui rectius sane fecisset, si loco laboris hujus, utiq; non necessarii, quemq; à Germano profectũ haudquaquam confitendum est, vel cucurbitas pinxisset. Adeone trita jam omnia & exculta, ut nihil vel in sacris, vel (quoniam huc propendet curiositas) in civilibus hiet, quod impleri desideret? unicum hoc argumentum satyricæ sapientiæ superfuit? Sed cui hæc dico? aut cur levissimæ scripturæ excutiendæ tantum chartæ & temporis insumo? Age ergo, Satyrisce, ad te nunc convertor. *Quo diversus abis?* Siste fugam, inquam, & percipe, quid loquar. Si quis Stereometriæ imperi-

 tissimus,

ritiſſimus, in complurium civium honeſtiſſimorum cellas petulante vi irrumpat, &, quantum vini ac cerevifiæ doliis contineatur, digito metiri tentet, inde in forum ruens, de opibus ac penuriâ cuiusque pari maledicentiâ publice declamitet; an injuriam, quæſo, credis accepturum, ſi abſtractus foro digne multetur, & aliis exemplum fiat? Quandoquidem igitur cenſoria mihi munia in te concedis, qui ſimillima commiſiſti; BONUM FACTUM, meritâ ignominiâ, quam aliis intentaveras, te noto, Senatu & Conſulatu Reip. Literariæ quem per furorem invaſiſti te moveo, &

Diſcipulorum inter jubeo plorare cathedras,

ſilentium deinceps perpetuum in his atque talibus ſerio tibi injungo. Si recalcitaveris, aliæ graviores pœnæ, in Imperio receptæ & ſancitæ, te docebunt, quænam lex talia prohibeat: & larva ſimul atque pellis, ſicut Marſiæ, tibi detrahetur. Dixi.

F I N I S.

EPISTOLA I.

Ad Generoſiſſimum D. B. P. F

QUid rerum his locis geratur, ut ſtrenue perſcribam, ſoles mihi identidem imperare. Subſtituam in meum locum, alium; qui hoc fungatur officio. Libellus enim, qui cum his literis ad Te venit, Cautius enarrabit jurgia Codri. Scripſit eum T. Antimorus, notus Tibi, nec ingratus amicus. Sarcmaſius quid hominis ſit, jam noſti. Communi L. & J. W.que elogio Schurzfleiſchius ille audit homo, vana opinione cruditionis infatuatus, ingenio maligno, & inter imperitos doctus, inter doctos ſtultus. Exempli peſſimi facinus, quod inſtitnit, putant nonnulli, non ſine occulta inſtigatione aliorum patratum. Sed nec inſtigatoribus quiſquam ſanus paruiſſet; & mihi parum credibile videtur, bonos magnosque viros tam fatuo impudentique ſcribendi genere ad alienam famam ſuggillandam uti voluiſſe. præcipuum ſine dubio incitamentum homini fuit λιμοδοξία, quam ipſi inſatiabilem tribuunt. Si quid amplius ſcire cupis, non deerunt Tibi, quos illis locis habes, viri docti, & Tui amantiſſimi.

Vale. N. 28. Febr. 1669. T. G.

obſequentiſſimus ſervus.

V. M. O.

Par-

Parnassus infamis

EVolavit nuper ex Mysnia famosus libellus Schurzfleischij cujusdam, Corbacensis pridem exrectoris, hominis revera studiosissime nequam; qui vanissimæ arrogantiæ & ambitioni explendæ, non aliud ad famam iter sibi patere existimavit, quam per infamiam illustrium virorum. quos licet in solidum ignoret; allatrare tamen constituit *Sarckasmius* ille Caninum frendens, sive ut Atticæ elegantiæ specimine se vocat, *Sarckmasius*. Nam cætera nomina ascita, non magis ei conveniunt, quam Parnassi, Minervæ, Mercurij, Apollinis: quibus vocabulis, quæ aliàs significari solent, tam sunt Schurzfleischij ingenio apta, quam est Asino Lyra. Musæ albis accolæ, vestram fidem! Hercules tuam fidem! Estne apud vos Parnassus tam infamis: ut omnia studia & opera Parnasso tribui solita in contrarium illic verti, & in injuriam commutari, vobis inspectantibus, Germania sentiat? an ibi erigitur tribunal, in quo judex sine judicio, sine officio, sine jure, dente Theonino, vel uti per furorem, famam alienam lacent, & Satyram scilicet moliatur, omnis Satyricæ sapientiæ rudis & nescius? An Apollo vester asino exuvias leonis, aut motioni honestatis speciem imposuit; ut livorem & injurias pleno sacco, quasi sub titulo doctrinæ, & nobilis mandati, longe lateque disseminaret? Magna fuit licentia, neque cuiquam bono absque discrimine probata, qua Italus ille, miseram sibi denique ipsi perniciem attraxit. Sed erat tamen in eo ingenium, erat peritia rerum non exigua. At, qui vestro nomine in scenam prodit historio, omnium & rerum & hominum imperitia laborat, ut pudori vobis merito esse debeat, si nomen vestrum tam prodigioso impostori accommodari finitis. Quis vos aliquid divini habere credet, si contra omnis honestatis primas regulas, in eos, qui vos nulla injuria affecerunt, qui vos coluerunt, ornaruntque, quantum potuerunt, immittitis feram bestiam, veluti rabitum canem in gregem innocuum? Aut, si quis est in hoc tam atrociter quasi vestro jussu læsorum numero, qui vos prior læsit, quod non credo, an alii innocentes copulandi fuerunt? Quis in Parnasso vestro, aliis numinibus, quam Contumeliæ, & Impudentiæ Sacra fieri putabit? si Apollo flagitia præcipiet & Sycophantas non finet modo circa famam honestissimorum hominum vagari, sed jubebit? *Non quidem minus crimine, sive atrocium injuriarum judicio tenetur is, qui in justam accusationem incidit, quia dicit alium se hujusmodi facti mandatorem habuisse. Namque hoc casu, præter principalem reum, mandatorem quoque ex sua persona conveniri posse, ignotum non est.* Cum & de pauperie facta, dominus animalis noxii conveniatur Mallem omnia alia credere, quam hæc vestro auspicio facta. Sed excusare vos volenti reclamat proditor vester, idemque calumniator non minus Parnassi vestri, quam omnis boni moris, dum quæ maxime colitis illustria nomina, ultro suo facinori præscribit, ijsque tan-

l. 5. C. de Accus. & inscr.

quam

quam rem bene gestam approbare publice non veretur. De typis porro, de loco impressionis, aliisque ad notitiam criminis pertinentibus, omnia tam sunt manifesta, ut valde verisimiliter noscantur, quibus sola spes & voluptas ex eo quæritur, quod livor & optimi cujusque obtrectatio pronis apud vulgus auribus accipiuntur. Nomina invadit plura Schurzfleischii furor Criticus; sed Bœclero hoc super omnes eximium præstat, quod ab initio, & in medio, & ubique eum calumniatur. Per mera id quidem mendacia. Quid enim Bœclerus *de ævi nostri Papyrio identidem satis confidenter affirmaverit*, sponsione certare ausim, si vel ipse Bœclerus sciat, vel ex ipso quisquam: nisi qui cum Schurzfleischio in Parnasso infami somniasse se, forte somniaverit. Non est parcus laudator omnium eruditorum *Bœclerus*: Sed in peregrinum & alienum habitum ejus verba detorquere, nemo sanus instituat. Sed *Conringius* scilicet non potuit laudari, nisi *Limnæo*, *Goldasto*, *Carpzovio*, aliis convitium fieret. T*abori* quoque, quanquam nondum mortuo leoni, lepus Albipolitanus, ut se vocat, insultat. Quantâ insaniâ! Res pridem sepultas, & longe alio quam furiosi calumniatoris tribunali dignas, ab orco, qui ipsi Parnassus est, revocari, Albipolis, ut Schurzfleischius promulgat, patitur, & typos cæteraque subministrat? Interea dum rictu canino pluribus inhiat Criticus furens, felicem se Conringius prædicare debet, quod dissertationes ejus politicas commentario prosequendi otium non invenit satagens Cynicus. Cave, mi Hermanne, μωρῦ πληγήν. Quid enim moliatur hoc monstrum, vides, cum Apollinem agere incipit; qualia in μανίᾳ multa solent accidere: & πολυπραγμοσύνην Tibi, ac *imperium erga innocentes*, verissima nimirum morbi sui nomina exprobrat. Aurigine infectis omnia flava apparent: phrenetici sui ingenii notas in aliis se videre putant. Non possumus ergo Tibi gratulari, doctissime mi Hermanne, quod tam brevi spatio desævit in Te hæc tempestas. Vides enim, non meritis Tuis parci, sed Stomacho Tuo qui *amarum veritatis cibum*, qualis ex culina secessus Albipolitani depromitur, concoquere nequeat.

In Conring.

In Bœcler.

Tum & festinandum erat; quo rabies maior ursit. Nova enim & nemini visa aut comperta de Bœclero tradere instituit Judex Maniacus. Subodoratur sagacitate plusquam caninâ, ex Museo ejus *rerum civilium judicium* colligi posse. Quid ait Criticus? judicium de rebus civilibus sibi uni sumere, & aliquid tamen concedere alteri, non est ex majestate tribunalis censorii. Tum aliter utique sensit, quam Bœclerus. hic enim rerum vere actarum & dictarum in Museis incomparabilibus, magis extra quam intra Germaniam, historiam se inchoasse in Museo planis disertisque verbis testatus est; minime sibi in alios judicium sumsisse. qua de re tam non possunt dubitare illi, qui aliquam literarum & literatorum notitiam habent, quam hæc, & omnem hominum rerumque statum ignorant, ita ἐκτρώματα

σοφίας

νοσίας, quorum Schurzfleischius hodie agmen ducit. Et tamen ex hoc mendacio (*Bœclerus sibi in alios judicium sumsit in Musæo* tanquam ex facili nascitur argumentum, quod tum quoque calumniosissimum esset, etiamsi Bœclerus sibi sumsisset in alios judicium: Ergo *Schurzfleischio, homini sommatori, Criticorum furiosissimo, licet in Bœclerum mendacia, convitia, injurias emovere.* In qua republica ita argumentari licet, illa perdiderit vera rerum vocabula & officia, oportet. Hem; si vis nebulonis nomen evadere, ostende ubi Bœclerus *plus uni Grotio, quam omnibus Salmasiis, plus uni Forstnero, quam omnibus Lipsiis Gruterisq; vindicaris.* An Bœclero, diversissima studia & laudes, omnia idem pulvis sunt? An is tot nominibus distinguenda elogia, more phrenetici tribunalis, in unam colluviem conjicit? Quis hoc unquam ex eo audivit? quis scribi pingive vidit? Quam risisset vir suo merito incomparabilis, Forstnerus, si se Lipsiis & Gruteris præponi comparative audivisset? Nam quid de *Literatoribus* hisce & *Criticis*, Asinus prætor in Parnasso infami judicet, defensoribus horum facinorum expediendum relinqui par est. Componite togam, & parate assem. Novum Bœcleri crimen: *quæ in Tacitum scripsit, plus compositæ orationis, quam spiritus habent.* Legi ea, & cum olim inter auditores ejus censeri gauderem, & postquam civilibus officiis negotiisque non perfunctorie sum adhibitus. Sed deprehendisse me periodum, in qua plus verborum, quam rerum esset, mentirer cum Schurzfleischio, si dicerem. Sed heros noster *Spiritum* desiderat. non intelligo, quid velit; ne suspicor quidem; nisi spiritum vertiginis, quo agitari sine intervallo se sentit, hic frustra quæsivit. Nimis autem magnum mihi desiderium injecit, videndi propediem, *commentarios Schurzfleischij in Tacitum plus spiritus, quam compositæ orationis habentes*, ne mundus frustretur specimine ejus formæ, quam novus artifex animo concepit. Estne & illud crimen, quod Forstnero se fatetur inferiorem Bœclerus? ô probum crimen. Tam, viro bono & prudenti stultum videtur, se alteri præponere, quam injuriosum esset, cum malis & stultis in comparationem eum adduci. Omnis humanitatis expers est, qui in scirpo nodum quæritat, & pro crimine iterum habet, *Mensuram Forstnerianam non implevisse.* Nam hic judex, furore plusquam Apollineo concitatus, *mensuras ingeniorum, prudentiæ, studiorum*, satis pro imperio dispensat. Et tamen perspicax Minerva, quæ cerebellum judicis Parnassici insedit, in aurem, vicino flexu insusurravit hanc sapientiam. Mercurius etiam præterea, mendaciorum venditori Schurzfleischio in aurem dixit; *Bœclerum sæpe in rebus morum frigide scribere, definire controversias juris naturæ & gentium perplexe, decidere dubitanter.* Orator est ex judice, qui Mercurii personam sumit, ut animadverto; ita confertim & uno impetu cogit suas calumnias in aciem. Brevis tamen & compendiosus. Multa possunt dici uno spiritu: quæ probari aut ostendi

 mole-

molestum, nec eo, cui sufficit dicere, ego dico, satis dignum esset. Adde, quod expeditissima hæc est ratio, de omnibus judicandi, omnes contemnendi, omnibus se præponendi; si dicuntur, quæcunque in infamem buccam veniunt, nihil probatur. Quasi si quis diceret, Zieglerus, de quo tamen bene sentiunt, quibus calumniator eum ut caput Medusæ obvertit; fecit hoc & hoc; scripsit ita vel ita. Secutus enim ex arte Schurzfleischiana esset, qui ex tumore & libidine animi quævis diceret, nihil probaret. Sed jam asinus concire intendit asinorum gregem, ut quo numerosior est malitia, eo munitior sit. Tales enim se auricularum motu produnt, quos *familiares Bœcleri* narrat, imo fingit impostor. Similes hîc habent labra lactucas, si usquam. Hi retulerunt: *Bœclerum magis ex commentarijs, quam ex ingenio sapere.* ὦ Arcadica pecora! nam qui in scriptis Bœcleri non videt ingenium, ille nec habet ingenium, nec omnino, quid sit ingenium, novit. Nemo ex familiaribus Bœcleri ita desipit, quin sciat, talia narrantes aut credentes, & ex ingenio & ex commentariis, more Schurzfleischiko (venia sit turpitudini verbi) desipere. Est genus quoddam hominum, qui diutius in quibusdam Academijs versati, & nescio quo vento in sublime lati, antequam ullius scientiæ gustum percepissent, multo minus morum rusticitatem & absurditatem ulla ex parte exuissent, mox novitiorum auribus arrepentes, de subito cœlum attingunt vertice, & tumore suarum sibi persuasionum magis inflantur, quam rana, quæ rumpi, quam magnum animal non imitari maluit. cum illo maligno tumore plerumq; jungitur phrenesis, & ex hac mania, & ex mania furor, omnes homines natos calumniari certus & pertinax, inprimis Academicos doctores, quibus non sine causa infesti sunt: quod statim ut eos aspexerunt, se superiores esse, sive in speculo Philosophico viderunt, sive in Parnasso stygio somniarunt, seque Apollinis, Minervæ, Mercurij fratres & Secretarios esse delirarunt, illa sine nomine omnium nominum probra & dedecora. Non est brevis paginæ, hanc Academiarum pestem describere. Manebit sua Nemesis eos, qui infamiam seculi & omnium bonorum injurias, fovendis his prodigiis accumulant. Schurzfleischium certe inter hos coryphædum esse, vix quisquam dubitabit. Cujus narratores (sive narratorum fictor) pergunt: *Bœclerum præsentia quoq; laudes & famam longo tempore collectam plus semel minuisse.* Obscura calumnia; quam non intelligo. Et si quis interrogaret, *ubi & quomodo*? responderi utique audiremus: à regulis methodi Schurzfleischicæ, quas mox novus scholarum rector, dictatorio more promulgare decrevit, diffidere tales interrogationes. nihil enim probare, omnia decernere, dictatorium esse. Si tamen Apollo ὁ λοξὸς casum formare permitteret, quod Glossa assidue, non tamen semper æque feliciter facit, puto hunc esse casum: Vivebat in Aula Ducis Florentini vir doctissimus, & Magno Principi suo inprimis charus, M. quem & ipse

visus

visu audituque venerabilem cognovi, nec ullius boni sanive hominis dissensum circa laudes meritas unquam percepi. Sed adventabat homo, ab elegantia & doctrina proscriptus exul, utriusque tamen nomina, sicut larvam vultui, obduci posse ratus, qui, me admonente ad salutationem tanti viri ad missus est. Stetit & obstupuit; non admiratione, quæ doctis tantum convenit; sed ut sibi videbatur, contemtu. Non enim fastum, non supercilia, non inania, sed ingenuam optimarumque rerum conscientia innutritam mentem fortuna ipsi obtulerat. Nec fefellit vanitas hominis, melioribus assuetus viri aures. Sermones miscere volebat, sed adeo ab omni sana ratione, abhorrentes, ut posset peregrinus ille peregrinator de Apolline Florentino vere queri:

Ille nihil, nec me quærentem vana moratur.

Cum exiremus Bibliotheca, ille elegantissimus comes meus objurgatorio vultu, quid mihi tantopere laudabas, inquit, hunc virum; qui nihil sapit, nihil splendet, nihil declamat? Respondebam: ego gratulor mihi de notitia tanti viri; & sentio cum tota Italia, Galliaque, aliisque nationibus, hunc virum esse inter insignes quoque insignem. Non fefelli Te, sed Tu te fefellisti. Sed illa in Italia acciderint. quid ad Schurzfleischium, & Schurzfleischii familiares? Cum ad hunc ibitur, tum eminebit in tribunali Critico furioso, & colubris tædisque furiarum horribilis, tabula pædagogicâ, inscriptum sibi, manu pueri coricæi præferet elogium, authore *Danjele Heinsio* elegantissimo Poëta; cujus mitium est:

Inepte, vecors, impudens magistelle &c.

Tum majusculis literis subnotatum legetur: AUGET PRÆSENTIA FAMAM. *Publicis & alienis negotiis se immiscuisse Bæclerum*, tam est falsum, quam verissimum, Schurzfleischium ex mera & infami πολυπραγμοσύνῃ aliena attrectare, & tum Principibus maximis, tum eorum ministris injuriam facere. Noscent igitur imposterum Principes, se Furorem Criticum Schurzfleischij effugere non posse, quo minus adhibuisse dicantur suis negotiis homines *inibi parum versatos*. nam hæc inquisitio ad rectorem Corbacensem spectat. De cætero pronum est omnibus cognoscere maximam hominis impudentissimi imperitiam. Semper in furioso Parnasso, etiam hæc, furiosè somniat; Bæclerum, nulla suscepti rite muneris, nulla mandati Principalis religione adactum, sed sponte & temere, ardelionatu Schurzfleischico, *publicis negotiis se*, ut sycophanta loquitur, *immiscuisse*. Somniat iterum seu delirat: *Bæclerum jus faciendi homines proprios defendisse: & librum, quo hoc fecerit*, in margine annotat. Ecquid pudet eos (si qui sunt, quod dubito) talis impudentiæ, qui calumniatori patrocinium præstent: cum ea mentitur, quæ contrario se modo habere, notum publice omnibus confessumque est? An is, qui Principis sui mandatu, non id, quod mendax

 somnia-

somniator per crassissimam ignorantiam fingit, sed quod in causâ erat, scribit, meretur aut mereri potest *Politicorum* (nisi illi ex Parnasso infami intelligantur) *odium*? An apud *repurgatæ religioni addictos offensa conflatur maxima*, si quis jus faciendi homines proprios defendit? Salva res est. nihil hoc ad Bœclerum, qui ex hoc argumento gratiam sibi promittere potest & debet, eorum, quos in se irritasse dicitur. Si enim religioni repurgatæ repugnat, jus homines proprios faciendi defendere, Bœclerus in parte oppugnantium illud jus, ex imposito sibi, more rituque solenni, officio stetit. O' vipera! itane disputationes de hominibus propriis, non privato cujusquam ausu, sed necessitate & authoritate publica susceptæ, in Albipolitano secessu, religioni huic aut illi ex libidine licentium addicuntur? Et Schurzfleischius, post reges maximos, in furioso Tribunali novus judex sedet, novum Laudum promulgat? Hercules Tuam fidem! Pœnitentiam nemo Arbitrorum indixerit huic aut illi parti. Sed Schurzfleischius, quem suæ infamiæ adeo non pœnitet, ut ipsâ infamiâ delectari decreverit, *sperat* eos, qui nihil eorum, quæ Nebuloni in argumentum somnij venerunt, in animum admiserunt, *in posterum cautiores fore, & aliis aliena relicturos*. Singula verba, singula deliria: de quibus dictum. *Bœclerus* hoc monitore eguit! monitore sycophantâ; qui & veniam (si qua peti debet à Critico Furente) desperari jubet; terribili arcano prolato: *sed facta non possunt reddi infecta*. Ita profectò est: Schurzfleischius publicè infamem sycophantam egit. Nollent hoc factum, quicunque publicam honestatem amant. Sed facta infecta reddi non possunt. De *Argentinensibus certaminibus* quid deliret Schurzfleischius vester, quæso attendite, qui exemplum intelligitis. Quæ in extremo Germaniæ limide pridem sepulta sunt, in secessu Albipolitano, nulla publici privatique juris reverentiâ, vespilloni Schurzfleischio refodere licet. Quantâ πολυπραγμοσύνης nequitiâ! Attendite iterum, quid de *æqualibus* & *superioribus* judex Asinus decernat. Viri boni & docti, optant non modo æquales sed superiores habere quam plurimos. Sed, ô infamis Parnasse, tu de his rebus judicem facis Midam? Schurzfleischius est, qui merita & fata doctis partiatur? quo suo merito? quia rerum hominumque, præsertim in quos judicium sibi sumit, ignarissimus, stultissime comparandi artificium novum & inauditum profitetur. Ita *Bœcleri* & *Ziegleri omniumq;*, ut ait, *annotatorum* in Grotium scripta, sunt scilicet ejusdem instituti, ejusdem generis? nullum habet judicium, qui ita judicat. Ziegleri vicem doleas, si illum hujus judicis & laudatoris non pudet pigetque. Nemo ejus meritis quicquam detractum cupit: laudanturque à nonnullis Theologica illa, quæ ad librum primum persecutus est. Sicut

nec

nec reliqua huius libri displicent: audivi tamen viros non indoctos ita existimantes; intra non magnum dierum numerum, posse tales in Grotium Notas procudi. Sed per nos, sit quantuscunque velit: qui neminis gloriæ invidemus, & in hujus viri laudibus non parci unquam fuimus. An autem ad eas augendas pertineat, si Schurzfleischii injuriosa in tot præclaros viros malitia sub umbra ejus latere vulgo dicatur, nostri noluimus esse judicii. Dies loquetur pro hominibus. De *Boeclero irritando*, non est quod somniet Schurzfleischius. an nebulones insaniant, parum ille putabit ad se pertinere. & male consultum esset studiis, si Schurzfleischius mereretur ab ipso refutari. Erunt qui hoc faciant, ipso ne manum quidem vertente.

Monzambano etiam blanditur infame caput. Causas igitur satis magnas habet ille, ut gratias agat Furori Critico, quod non plura desideraverit in ejus scripto, *disertam* etiam *sine judicio prudentiam* laudaverit. & culpam *Saxonicæ laudis neglectæ*, & *exprobratarum rerum, quas non intelligit*, expiare tandem discat, submittendo se subferulam Schurzfleischii, à quo sapere discat, & *à Satyra abstinere*: quam soli ex rectori Corbaciensi scribere licet, insano Apolline decernente, Minerva & Musis cerebrinis mappam mittentibus. *Controversiam de forma Imperij*, post Monzambani & aliorum infelices conatus, Parnassus infamis Schurzfleischio decidendam commisit, qui solus tantæ rei par est, *formulas ex schola*, precipiti insolentia neglectas, sapientia ex asse cum suo ingenio congruente suppleturus: Simul *Schoockium* parum clementer castigaturus, ut & *Scriptorem Eleutheropolitanum*: *illum impolitum, informem, & propter ariditatem tædiosum lectu*; *& Scholam olentem & lacunas.* prodigium sapientiæ! Suntne in ceceſſu Albipolitano, qui ita judicant, & nondum de Anticyris adeundis cogitant? Eram nuper in concilio Legatorum, & virorum illustrium: qui tam præclare de Scriptore Eleutheropolitano sentiebant & loquebantur, quam turpiter hic Midas, ingeniosum & auriculatum caput, confitiatur. Hercules Tuam fidem! expergiscere; & decimum tertium Tibi laborem venisse, animadverte. *Pacificum à Lapide* cum *Hippolito à Lapide* confundi, & descriptores hujus notari, absque exemplis & testibus, mirum esset, nisi usitatum in Parnasso infami. *In Monzambano.*

Burgoldensis, quia iterabit mox editionem suarum curarum, respondendi occasionem habebit, si tanti putabit: & forte de ambitione sua *Würtenbergica*, *Forstnerum alterum referendi*, aut *in Aula Ducali summum gradum*, dejectis quos Serenissimus Princeps hactenus eo nomine coli voluit, *affe-* *In Burgold.*

standi, aliquid narrabit. Hactenus enim Stutgardiæ, & Mombelgardi adeo hæc ignorata fuerunt, ut ne tenuis quidem famæ aura emanaverit; donec somnia ex infami Parnasso in mundum evolavere. In quibus demum & illud patuit: *Pufendorfium Holmiam nuper accitum esse.*

In Cyriac. Lentul. *Cyriacus Lentulus*, ut audio, non tacebit. Quanquam nescio an vir bonus & doctus intelligat satis illa mysteria *συγχειλικά*, de *Forstnero, Bernegero, Zieglero, Labbæo, Thalæo, Gronovio, Hornio*, & quidem in *censura Patrum*. Quæ cur huc illata sint, nemini licet hariolari, nisi qui in Parnasso infami somniaverit. Vellet tamen Cyriacum laudare, nisi statim ut melior cogitatio animum subit, pœnitudine ductus ad ingenium rediret. Sed quid de *Berneggero* insanit Criticus Furens? quos *centones* memorat? quid de scriptis Berneggeri legit? Arcanum Parnassi Schurzfleischici hic eliminandum est: de plerisque magnorum virorum scriptis, quos convitiatur, nihil omnino ita legit, ut intelligeret; paucissima vacillanti & cœcutienti per furorem oculo percurrit: & tamen judicat, censet, pronuntiat, Parnassi sententias consignat. Itane Parnasso infami *Berneggerus* cum *Asterio* (jungentur jam gryphes equis) *deridendus* videtur, & quidem *propter iniquam Pacis Pragensis censuram, rerumq́ imperij imperitiam.* O' nebulonem Schurzfleischium! Tantisper enim hoc nomine signandus veniet, donec edisserat apud Apollinis fani tribunal, ubi extet illa Berneggeri *iniqua Pacis Pragensis censura.* Nam quibus Berneggeriana scripta notissima sunt, se fatentur ignorare. Nisi forte in Parnasso infami extat speculum Magicum, exhibens formas, literas, sententias, quæ neminis hominis conspectum aut animum subierunt. Et nunc tempus erat puto, de Pace Pragensi differendi. Hercules Tuam fidem! An Albipolitano secessui hoc negotium datum est? Iterum testor vestram fidem, quicunq; illis locis ullam divini humanive juris intelligentiam habetis aut amatis; estne Berneggeri nomen, post merita quibus literatus orbis superbire consensu solet, dignum, quod tali tampore, tali loco, à tali sycophanta ludibrio habeatur? an Schurzfleischij Midæ, à communi sensu, & omnis publicæ rei ipsiusque Berneggeri notitia alienatum caput, tam horribiliter sapit, ut Berneggero *rerum Imperij imperitiam* objicere debeat?

In Rachel. Parcite mirari, qui seculum prodigiis currere, non cogitatis. Etiam *nondum visa, nondum nata scripta* damnat canis ille. Sicut in *Rachelio ijsq́ quæ in Grotium meditata is habet*, fieri, omnes vident. Non suffecit rabido calumniatori, eum *propter laudatum Bæclerum nauseâ* dignum decernere; & quasi *authoritate potius quam ratione vellet niti*, de eo ementiri; nisi omnem ei doctè *scribendi facultatem abjudicaret, ducesq́ ei* affingeret, *parum fidos, ancipites, multos, cæcos.* Veritus profectò est, ne non pro stulto haberetur, dum virum tanta ingenij & eruditionis vi præditum, quem eo nomine nemo bonus & doctus hactenus non laudavit & æstimavit, putavit ab eo in pericu-

lum

ſum famæ adduci poſſe, qui ab omnibus pro ſycophanta indocto, naſutulo & temerario & habitus eſt ad hoc temporis, & habebitur impoſterum. Schurzfleiſchius tenebrio, pædagogico furore tumultuans, contra *Racbelium* ponetur, amicum veris Muſis & familiare Apollini nomen; Marſyas contra ipſum Apollinem? Poſſuntne reperiri tam lepida capita, quæ hunc ardelionem, nullius ſanæ aut bonæ rectæque artis gnarum, judicem & cenſorem faciant virorum præſtantiſſimorum, & à vanitate barbari moris imperitiæq; Schurzfleiſchicæ alieniſſimorum? In quibus *Martinij* nomen ſine controverſia ponendum eſt. rumpantur ut ilia momo: *cui nondum vir eſt* (quanta impudentia.) *nondum Latinus.* Schurzfleiſchius Martinium *eloquentiæ vulgaris menſura* taxabit? Schurzfleiſchius, inquam, cujus infames chartæ merum rus, aut, ſi mavult, ſcholæ inficetioris tricas ineptiasque olent, ſi cum Martinij ſtudijs conferantur. *In Martin.*

Mirum interim, quod *Pufendorfio*, Moderator Parnaſſicus, partiri loca eruditis, & ſive extollere, ſive deprimere certus, eum præpoſuit. Ne placeat ſibi tamen Pufendorfius hoc encomiaſte; mox *plagij inſimulatus* citra ambages: nam quod *ex Scania in Vplandiam translocatur* arbitrio mero domini Rectoris, parum intereſt. An ipſe cum hoc moro potius ſentiat, quam cum cæteris viris doctis *Elementa* ſua juridica *Diſſertationibus* ſuis longe anteferat, qui propiores ſunt, reſciſcent. Sententioſus eſt interim Criticus inſaniens in Pufendorfio: *ſatis laudatum eſſe, qui Regum Principumq́ favore ſit ſubnixus.* Sed quis à deliro expectet conſtantiam? Hoc decretum ſuum turpiter ipſe invertit. Nihil hoc Berneggerum, nihil Bœclerum juvit, apud Rhadamanthum furioſum. Quo majora ſunt patrocinia Principum omni mundo venerabilium, quæ arcere hominum non plane inſanorum inſultus poterant, eo magis debacchari & contra tendere niſus eſt. Neq; enim Jupiter armigerum ſuum à fœda ſcarabæi injuriâ defendere potuit. *In Pufendorf.*

Sprengeri diligentia, pro ſe ipſa dicet teſtimonium: & cenſorem ſuum infra *vulgi* infimi fœces detrudet, ne diutius in Parnaſſo ſibi ſomniare videatur. *In Sprenger.*

Viveres vero doctiſſime *Horni*: in cujus funere tantum jacturæ Muſæ fecerunt, quantum infamiæ Parnaſſus in receſſu, Schurzfleiſchij flagitijs adijt. nunc tumulum tuum rabioſos canes permingere, non feret, ſat Scio, amicorum pietas. Alit magna & recta ingenia Dania, altera Tibi Patria; quæ non obliviſcentur Tuorum meritorum, eaque à monſtrorum ſævitiâ vindicabunt. *In Io. Frid. Horn.*

At Te, *Iacobe Le Bleu*, nunquam ſine laude à viris maximis audivi nominari. Neque ipſa calumnia, quæ ut turpius loqueretur, Schurzfleiſchij ore loqui voluit, negare potuit, quin *ita eſſes linguis exteris imbutus, ut non poſſis melius quis exterus* (nam hæc verba cum magna ſuperſtitione arcanæ elegantiæ retineri debent) & tamen animal non aliter, quam pediculus in chartâ ſolet, peregrinatum, optat imo jubet, *terſius à Te paulo Italica & Gallica:* *In Iacob. Le Bleu.*

lica Latine reddi. Nondum erubescitis, secessus Albipolitani incolæ, accolæ? Si non vestra, profecto aliorum non interest.

In Georg. Horn. Ad *Georgium Hornium* venit totus Parnassus, in cerebro aut calcaneo Schurzfleischii coactus; sed sub titulo: *Judicium Parnassi.* de quo? de phrenetico. quis narrat? phreneticorum alpha, Schurzfleischius. Satis ne excusatus est Hornius? ita videtur. ô tempora, ô flagitia!

In Spener. Inter viros optimos doctissimosque qui *Spenerum* non reponit, is nec virtutis, nec doctrinæ umbram habet. Sed, quid Criticus Furens de hoc Germaniæ ornamento? τῶν πολυπραγμόνων sceleratissimus, *πολυπραγμοσύνης & ipsum*, & ne tanta res in solitudine gereretur, *Wagnerum*, grande & laudatum nomen, arcessit. Tune qui ne nomen quidem *judicij* intelligis, & non nisi per somnium fatuum, aut furorem maniacum judicare seu delirare potes, ἀπειρίαν hujus viri accusas? & nauseas? sicut desperati stomachi ad optimos cibos? Nondum satis est. *Jus Speneri Heraldicum Gallica sagacitati aut risum movet, aut bilem.* Tiresias loquitur, audite. *Jus Heraldicum* (notate pueri diligenter omnia verba) quod nondum prodiit, Pseudomantes judicat, ex diabolica haud dubie præscientiâ, & damnat. Sed quid est tandem, Tiresia, quod *Gallis risum & bilem* res valde diversas *movere* queat? Suntne Galli alieni ab his studiis? nemo magis in iis elaboravit. Ridebunt & indignabuntur sua ipsi inventa? Quis hoc credat, qui Gallos, qui Gallorum solertiam, qui candorem noverit? de his ergo ut securus sit Spenerus, admonendus est. Habet propiorem adversarium Schurzfleischium. hic est, qui gratiam Spenero referre cupit, ob *Insignia Serenissima Domus Saxonicæ* nec inerudite nec vulgariter explicata. Ægre tulit Tribunalis furiosi insessor, quod causa ad aulas Serenissimorum Principum pertinens, non est ad Pædagogicum judicium remissa. hinc illæ lachrimæ seu furiæ.

In Popping & Heromont. Non mirari debet post hæc vel *Poppingius* vel *Heromontanus*, magis tamen hic, quam ille, quod vix imo ne quidem visa damnantur. *Censorium hoc tribunal*, quod ab initio *Satyricum* dixerat, neque modum neque terminos novit. Placet Nebuloni sua nequitia: neque desistet, donec Apollo Furiosus, & Mercurius Nequam, & Musæ Fatuæ, & Minerva Cerebrina cum Parnasso infami pessum iverint. Aut his monstris, aut honestati publicæ pessum eundum est. Hercules Tuam fidem! Si es, quod esse semper voluisti, cogita, nuspiam justius rectiusque monstra domari, quam si viris bonis doctisque adversus nefarios sycophantas, & pædagogicum furorem, jus dicatur: omni meliori modo &c.

EPI-

EPISTOLA II.

Ex Gallico Latinè conversa ab ipso auctore.

POllicitus Tibi nuper sum, *Nobilissime Domine*, me, ubi plus otii nactus essem, *de judiciis ex Parnasso Sarckmasiano* non ita pridem in publicum sparsis, meam Tibi sententiam paulo prolixius perscripturum. Jamque calamum sumseram, ut fidem Tibi datam repræsentarem; cum redditæ mihi sunt literæ Tuæ, quibus denuo promissum urges, & simul quo loco Ipse scriptum tam perniciosi exempli collocandum habendumque censeas, usitato Tibi candore declaras: Itaque Tuo partim invitatus hortatu, qui mihi loco mandati colitur; partim provocatus exemplo, quod venerari nunquam desinam; partim confirmatus judicio, cujus apud me maxima semper authoritas erit; minus dubitavi hoc institutum ingredi: in quo, si non eruditione, attamen obsequii & reciproci officii promptitudine expectationi Tuæ essem satisfacturus.

Et *de Authore* quidem *horum judiciorum* quæ scribis, ea pleramque partem licuit ex ipso vere famoso libello colligere: atque, tanquam ex spuma & dente, rabiosum canem deprehendere. Licet enim nomen suum tam infelici deflexu occultet, ut, qui non noverunt hominem, facilius *lanionem* aliquem aut *carnificem*, quam *Schurzfleischium* sub *Sarckmasio* latere, sint suspicaturi: De cœtero tamen omnes pene syllabæ, manifesto descriptum à Te magistellum produnt. Tam aperte is in scripto suo passim ostendit, se facere id, quod Phreneticis in usu est, & furorem ex dolore amissi officii contractum, assidua recordatione pristinæ dignitatis vel alere, vel solari. Dum pro Sceptro Scholastico, quod in *Corbaciensi Gymnasio* parum feliciter eum tractasse refers, novos ubique fasces somniat, nova sibi tribunalia erigit, ut ad ea doctissimos quosque viros tanquam puerorum gregem cogeret, & ibi censoria virgula, quam præclarus artifex in discipulorum terga expedire didicerat, ignominiose notaret, Ne quid ipsi scilicet ex anteacto vitæ consuetudine periret. Atque cum hac insania tamen tam impudens est, ut non vereatur subinde, flagitium prostitutæ tam turpiter alienæ famæ attenuare, obtegere calumnias, colorare convitia, quibus totæ scatent ejus paginæ, sceleri authoritatem, patrocinium

 acqui-

nequitiæ parare atque prætendere. Virorum omni politioris eruditionis gloria conspicuorum laudes venenato dente arrodere; ipsorum vitam & scripta, per omne opprobrii genus, quod quidem ex literarum tractatione quæri potest, publice traducere, totus ipsi scopus, totum artificium est. Et inter hæc tamen *livorem se odisse*, clamitat, *detestari injuriam, abominari calumnias*; quasi æque facili negotio abscondi crimina possent, & perpetrari. *Studium veritatis, liberalis judicii curam, modestiam* denique simulat; Sed ut mentiendi libidini, maledicendi pruritui, insolentiæ, impudentiæ frenos laxet. In bene meritorum & innocentium infamiam, sine testibus, sine indiciis certis, varia crimina confingit, & spargit in publicum; atque *hæc facere* quærit, *quæ lex prohibeat, quæ ratio vetet?* Ipsum tandem *Parnassum* improbitatis suæ asylum facit, & in sapientiæ omnisque sanctioris disciplinæ domicilio, malitiæ suæ diverticulum, receptaculum sceleribus, improbitati latebram quærit. Quæ ex re plusquam meritus esse omnium Musarum reprehensionem incurrere, si hoc ageret tam augustus consessus, ut ad quorumvis Magistellorum vesaniam turbaretur: quorum deliria potissimum hac ulciscitur pœna, quod ea infra suam reprehensionem arbitratur. Eadem opinor mens erit *Conringio, Bœclero*, & in quos de cætero suam rabiem iste canis evomit. Qui manum ob id non verterint, an ab hoc nequam, cui sola libido est male loqui, vituperium ferant, vel laudem. Præterquam enim, quod in famoso libello satius est, adverso, quam propitio sycophantæ judicio notari: Iste agyrta insuper suas reprehensiones tam apertis mendaciis calumniæ manifestas facit, elogia vero sua, tam perversâ laudandi ratione corrumpit; ut nemo apud cordatiores, vel ab illis, famæ suæ periculum metuere debeat, vel ab his aliud possit quam opprobrium expectare. Quæ enim unquam honesta, vel ingenua mens non indigne tulit, cum detrimento alienæ existimationis inclarescere? & hoc tamen præcipuum est, quod noster censor toto scripto facit; ut iniquissimis, & sæpe plusquam ineptis comparationibus, maximos viros, sed in diversis studiorum generibus nobilitatos, unum ad alterius probrum celebret. Specimina hujus rei ante omnium oculos exposita sunt. Sed si tamen sub exemplo maxime conspicuo loquendum est; quid hac comparatione indignius, qua meritissimas *Forstneri* laudes, neminique magis, quam *Bœclero* celebr[illegible]s, tam improbe cavillatur, ut in *Bœcleri* contemtum detorqueat. Si quæras, quo consilio, quave authoritate? tam impudens est, ut ipsum denuo *Bœclerum*, contra quem tamen inprimis istæ machinæ dirigebantur, audeat pro suis partibus nominare: utpote qui tali judicandi modo ipse in *Museo* exemplum fecerit; dum *plus uni Grotio, quam omnibus Salmasius: plus uni Forstnero, quam omnibus Gruteris Lipsisque vindi-*

vindicat. Inducor prorſus hoc tam inſolenti mendacio nequiſſimi Magiſtelli, ut credam eum altioribus prorſus & peculiaribus furiis agitatum ; contra *Bæclerum* inſurrexiſſe. in quo cenſendo præ cœca maledicendi rabie adeo non mentem tantum ſed oculos amiſit. Etſi enim in *muſeo* legiſſet, quod vertigine abreptus legiſſe ſe nuſpiam ſcriptum fingit ; An non ſatis aperte *Bæclerus* aliquoties publice teſtatus & profeſſus eſt non ſua, ſed aliorum judicia, in Muſeo conſignari ? Quod factum eſſe, ſi ignorat cenſor, ſtupidus eſt ; ſin ſciens diſſimulat, perverſus; ſin, quod vero ſimilius videtur, perverſitatem cum ſtupore miſcuit, monſtrum. Et certe mox clarius hujus mixturæ ſpecimen præbet ; dum in æſtimanda *Bæcleri in Grotium commentatione*, & extollendis *Zieglerianis* in idem opus *notis*, nihil invenire potuit, quod *Ziegleri* laudibus adderet, niſi prius id *Bæclero* detraxiſſet. Ridiculus adulator ! putavit hinc *Zieglerianis notis* pretium fore, ſi conſtaret, illas non poſſe cum *Bæcleri* curis contendi; quam ſi *Bæclero* prius adimatur, quicquid ejus inſtitutum & laborem, ipſius maledicentiæ confeſſione, ſupra cæteros in *Grotium* commentatores evehit. Hinc excludendum fuit ab eo *ſtudium antiquitatis, elegantia ſtyli, peritia hiſtoriarum.* Quo exemplo inductus, ſi in *Zieglero* quoque à *nervoſa ſcribendi brevitate*, & *inſigni divinarum humanarumque rerum notitia* receſſiſſet, procul dubio hic etiam, non ad *Bæclerianam* menſuram, ſed ad turbam recideret, notiſque ſuis à tam turpi præconio, tanquam ab aſini buccina, fruſtra licitatores expectaret. Eidem farinæ ſunt, non reliquæ tantum importuniſſimæ comparationes virorum diſſimillimis ſtudiis operatorum, ſed inſuper illa monſtra judiciorum, quibus non tam de aliorum ſcriptis judicat, quam ſuam in judicando barbariem manifeſtat: dum exactos ad ſtolidiſſimam cerebri ſui normam viros eruditos, exinde ſecure damnat. *Conringius* ipſi *πολυπράγμων* eſt: quis miretur? æſtimaverat quippe *Conringium Ludimagiſter* ex ingenii ſui anguſtiis, quarum ambitus, præter exiguam ſcholaſticarum nugarum ſupellectilem, nihil amplectitur. Itaque, cum ad cerebrum Sarckmaſii omnis ſcientia res eſſet non magis pertinens, quam ad aſinum lyra, *Conringium* quoque ab eruditionis reliquæ tractatu, tanquam à re nihil ad eum pertinente, putavit Legibus coercendum. In *Bæcleri curis ad Tacitum*, ſpiritum deſiderat: prorſus ad magiſtelli genium congrue : quem enim ſpiritum uſpiam deprehenderet, ſine mente, ſine judicio, ſine ſpiritu ſtipes ? *Alibi* frigiditatem in rebus; *alibi* ariditatem in dictione damnat : quid enim utcunque ſummo, tanto tamen calore adeo pertinaciter incaleſceret, ut non ad frigidiſſimas nives tam febriculoſi judicii totum congeletur? Quid nares ſcholaſtico pulvere atque fœtore oppletæ aliud ubicunque olfacerent, quam ſcholam & lacunus?

nus? *Alibi* honesta... ominis & famæ curam pro ambitione traducit, solidioris scientiæ laudabilem tenacitatem pro superstitione exagitat: quoniam ipse gloriam putaverat, inter asinorum greges, tanquam ignavum & excors pecus, superstitem famæ suæ vitam agere. *Alibi* denique passim furorem, quem ipse intra sua præcordia conceperat, aliis imputat: ut palam fieret, eum jam ad ultimum insaniæ gradum perductum, in imaginatione prodigiali sibi ipsi occurrere, & quicquid ipse delirat, ejus sibi in aliis speciem objicere. Hinc *Tabori* & *Malcomesio* meliorem precatur mentem, qua caret ipse: *Schoockio* contractam ex morbo infirmitatem ingenii objicit, ipse valido corpore insapiens: *Hornii* phrenesin veretur, ipse ut rabiosus non esse tantum, sed haberetur, summis viribus annixus. Quod non eò scribo, ut culpem tanquam absque ratione factum: quis unquam enim ab insano rationem requisivit? Sed ut origo constet furiosæ impudentiæ, qua *censor* iste *nequam* in ea facinora, ob quæ alios criminatur, non veretur primus exemplo suo ruere. Vix *Conringio* πολυπραγμοσύνην impegerat, & in legem aliis dictam statim sine fronte delinquit, dum se litis alienæ non rogatus participem facit, & voluntarius judex lectus ipse à se, alterâ tantum, imo si quid conjicio, neutra parte auditâ, contra *Conringium* sententiam pronuntiat. *Bœclerum* humanæ conditionis admonet, cum ipse calumniandi rabie pridem hominem exuisset. Invehitur in plagiariorum mores; & ipse interim ex *Schoockio*, *Scriptore Eleutheropolitano*, *Pacifico à Lapide*, quorum plerosque modo acerbissime carpserat, totum de *Monzambano* judicium secure describit. *Monzambano* Ipsi *Satyram*, *temerarium consilium*, *præcipitatum judicium* vitio vertit, in quibus rebus ipse nomen quærit & famam. *Burgoldensem audaciæ, intempestivæ scribendi libertatis, dictatoriæ animadversionis*, dotium sibi ipsi propriarum, insimulat: & ipse interim summe temerarium audaciæ exemplum designat, quo non *Burgoldensi* tantum, sed *Hornio*, & aliis passim, in suo cerebro fata vitæque rationem præscribit, & ad suam libidinem illorum vota vel adstringit, vel exagitat. *Lentulum* docere instituit, *quæ Theologi*, quæ *Politici munia sint*, cum ipse, *famosi libelli author*, declaret, se non à Theologi tantum & Politici, sed ab omni honesti viri officio dudum degenerasse. *Rachelium infirmi judicii, & in Tacito versati parum hominis argumentum præbuisse*, calumniatur, *quod Ciceronem Tacito antepofuisset:* & eadem opera ipse doctis argumentum præbet, non infirmi, sed nullius judicii, & nec in *Cicerone*, nec in *Tacito* ullatenus versati stipitis, quòd in iis *Ciceroni Tacitum* anteponit, ad quorum usum *Ciceronem Rachelius* adeo eminenter commendaverat. A quo stupore vix respiravit, cum ad notandos ævi & juventutis corruptæ mores, tam alto supercilio accingitur, ut *Catonem* tecum loqui diceres, non

Schurz-

Schurzfleischium: nisi hoc tam aperto perversæ indolis pignore ostendisset, sibi semper inde ab infantia propositum fuisse, non *ad controversias*, sed ad infelicissimas artes calumniandi *properare*: *non ineptias discere*; sed confingendis & disseminandis mendaciis ingenium atque industriam exercere: *literas humaniores non spernere, non negligere*; sed convitiis, furore, rabie, ipsis denique, quod gravissimum est, vitæ suæ probris insectari. Hinc *Martinium, infacetus in Tragœdia comicus*, cavillatur, *in refutando scripto Gallico, Gallica lingua peritiam jactasse*; & ipse non veretur alibi, versiones ex Gallico & Italico idiomate factas, censurâ suâ damnare: Dignus, qui *de ubertate Italica* & *suavitate Romana*, forte non Italica, judicium ferat, si Italicæ linguæ rudis est; sin peritus, quin prospicit, ne Italus Pseudogermanum expellat aut excutiat. *Puffendorfium Regum & Principum favore subnixum* fatetur, *& ob id satis laudatum*; & tamen eum non cunctatur turpissimo plagii crimine infamare: quod eo minus mirum est, quoniam jam antea palam fecerat, quam Imperatorii, Regii, Principalis favoris rationem haberet, quando *Bœclerum, Conringium* & alios eo favore subnixos, non passus tamen est, tam illustri præsidio à morsibus suis, *canis virulentus*, tutos esse. Hoc tam infame institutum deinceps quoque tot tamque manifesto probrosis exemplis persequitur, ut & Tuo, *NOBILISSIME DOMINE*, & meo simul otio videri possim abuti, si diutius iis recensendis insisterem. Et insuper, quanquam in hoc insolentiæ genere stolida perversitas maledici calumniatoris non habeat, quo crescat amplius; longe tamen ab ejus in mentiendo impudentia, & infamandi per mendacia doctorum virorum scripta vitamque libidine vincitur. Dummodo impudenter effutiat, quæ malitiose confinxit, jam existimationis suæ securus est; de qua cum nihil haberet, quod perderet, omnia se putavit sine famæ detrimento facere posse. Legat quis illa solum mendacia quibus aggressus est *Bœcleri* famam lacerare, tam cruda tamque crassa, ut palpare queat, qui modo album novit à nigro discernere; si dissimilem à calumniatore animum gerit, facile deprehendit, quæ in cæteris, manifestæ fraudis convicto, fides adhibenda sit. Toto animo detestabitur effrenem audaciam sycophantæ, tam fœde Lectoris oculis abuti constituentis, quam turpiter ipsius stupore fuerant abusi, qui se *Bœcleri* familiares mentiebantur. Quorum relatus illi satis est, ut contra propriam conscientiam latret: *Bœclerum ex commentariis magis quam ingenio sapere, famamque longo tempore collectam plus semel præsentia minuisse*. Quasi styli nitor, tersa eloquentia, divina judicii vis, & illæ tot reliquæ, tam eximiæ dotes, quas ne ipsum quidem os calumniæ *Bœclero* detrahere ausum est, res essent, quæ pro sapientia commentariis adstricta contemni queat; nisi ab iis, qui cum censore nequam ex ingenio

simul & commentariis desipiunt: vel quæ partam illustribus meritis famam apud quenquam patiuntur præsentia minui; nisi apud similes *Schurzfleischio* fumorum captatores & venundatores, qui à viris magnis paria illorum famæ supercilia expectant: ubi externum fucum, quo ipsi consueverunt in cautioribus imponere, non deprehendunt, argumentum sibi præbitum opinantur & jus carpendi famam eruditorum; parum sua interesse arbitrantium, quo loco, quove pretio in ardelionum conciliis habeantur. Nec enim in alia schola, quam in agyrtarum gregibus, eruditos credere possum illos Politicos, qui cuiquam vitio vertunt, in publicis negotiis tractandis non, desertis partium suarum castris studiisque, transfugam aut prævaricatorem egisse: qui obsequia Principibus suis debita, inter aliena & aliis relinquenda numerant: qui ex eo, quod alii dextre officio suo functi sunt, vel offenduntur ipsi, vel cuiquam repurgatæ religioni addictorum offensam contractam suspicantur, in re nihil ad religionem attinente. Hi, nemine vel mirante, vel indignante, crediderint & convitientur vicissim, *Bœclerum negotiis publicis in quibus parum fuerit versatus, se immiscuisse*: quos satis est in conscientia summorum Principum mendacii convinci, qui licitum sibi putaverunt, non interrogatis *Parnassi Sarckmasiani* suffragiis, *Bœcleri* vel operam sibi addicere vel consiliis uti. Hi sibi & aliis palpum conentur obtrudere, ut credant & persuadeant invicem, *in Vindiciis Vindicatis jus propriorum hominum male defendi*: in quibus manifesto prorsus oppugnatur. Quis post hoc exemplum dubitaverit, quin idem illi sit eventurum; si consignare atque ostendere loca teneatur, *quibus Bœclerus res morum tractet frigide, controversias juris naturalis & gentium definiat perplexe, decidat dubitanter*: Quibus *Berneggerus* (cujus cineres infaustus bubo sepulchro erutos lacessit) *iniquæ Pacis Pragensis censura, rerumque Imperii imperitiæ* se reum fecerit: Quibus *Rachelius ambitum juris gentium in unius cerebrum cogere, & authoritate potius quam ratione niti voluerit*: decidet impostori larva, si vagari cũ discrimine alienæ existimationis prohibeatur, & adigatur certũ specialiter dicere, quibus indiciis, quibus momẽtis, quibus testibus innixus; *Pufendorfium, Sprengerum, Hornium* plagii & compilatorũ alienorum scriniorũ, alios aliorum criminũ postulare tanta confidentia ausus sit. At enim, quis hoc ab obtrectatore vel exigat, vel extorqueat, ut ullius candoris de se suspicionem præbeat? Non est Sycophantarum iste mos, crimen desiderare, rem ut definiant, nomine ut notent, argumento probent, teste confirment: cum nihil habeant propositi præter contumeliam. Nec maledico mendaci desiderium est, ad veritatem viam parare, sed obstruere; non auferre mendacia, sed colorare; non purgare flagitia, sed novis flagitiis velare, aliosque in socio-

cietatem vel præsidium scelerum rapere. Quis retulit infami nebuloni, *Jus Heraldicum Speneri Gallicæ sagacitati aut risum movere aut bilem?* An in Gallia putat idem, quod in detestabili Parnasso suo, agi, ut opera nondum in publicum edita nefario præjudicio damnentur, sicut ipse *Rachelii animadversiones in Grotium*, quarum nihil prorsus, & *Heromontani* librum, cujus nihil præter titulum vidit, improbissimo ausu damnavit. An non satis in Gallicum nomen injuriæ fuerat, *Autores Diarii Eruditorum* in consortium sceleris traxisse, & ab illorum exemplo authoritatem suæ libidini esse mutuatum? Quos ipsos certum est institutum suum reprobaturos, ubi viderint, iter quod innoxio proposito, cordatis subsidiis, autoritate publica, ad penetrale rarioris sapientiæ aperuerant; privato ausu, sola barbarie comite, armatum audaciâ, impudentiâ galeatum hunc alienæ famæ sicarium turpi æmulatione velut latrocinio infestare. Nec enim aliter de damnato sanctissimis Legibus, & omni honestiore disciplinâ, famosi libelli conatu pronuntiari potest; quin quamdiu genuina rerum vocabula durabunt, viri cordati pro convitiis, maledictis, calumniis abominentur, quæcunque, ad lædendam injuriâ bene meritorum & innocentium famam, conficta mendacia in publicum spargentur. Quorum cum improbi magistelli paginæ prorsus manifestæ sint; quid ab hoc monstro deinceps expectari fas sit, planum est judicare. Minatur id virulentæ linguæ venenum ulterius iis, quos reluctanti ejus furori turbulenta festinatio ad tempus subduxit. Non enim potest ea natura, quæ semel pudori nuntium misit, uno scelere esse contenta: necesse est, semper aliquid ejusmodi moliatur: necesse est in simili audacia furoreque versetur. Utcunque monstrosus imposterum ab hac vipera fœtus prodierit, expectatione minor erit, quam hoc primo specimine de portentosæ malignitatis ingenio suo concitavit. Convitietur denuo, maledicat, calumnietur, bonos contumeliis, doctos probris, innocentes criminationibus incesset: Id ego non mirabor illum nebulonem facere; quid enim aliud faciat sycophanta? Illud potius mirabor, si viri in illis locis magni connivendo pati possint, tot clara nomina virorum de literis optime meritorum, impurissimi nebulonis calamo violari. An enim non sentiunt, furentes & violentos perditi profligatique hominis impetus in ipsos quoque posse converti: à quibus quæ præsidia deinceps quenquam tutum præstabunt? postquam tam aperto exemplo proditum est, non innocentiam cuiquam, non summa merita, non testatum publice coronatorum capitum favorem, non ipsum denique mortis asylum, contra rabiosos morsus virulentæ belluæ, satis firmum munimentum præstitisse. Facile quidem emittitur, facile excipitur calumnia: sed perniciosa exempla ple-

plerumque in eorum contumeliam erumpunt evaduntque, à quibus vel foventur, vel amantur. Tanto majore cum ignominia, quod ne immeriti quidem has vices experiri videntur, qui ſtructas bonorum famæ inſidias, ſi non alia re, conniventibus tamen oculis aut vana malignaque credulitate promoverunt. Quorum ſtudia quandoquidem ſcio quam generoſa indignatione deteſteris, Vir Nobiliſſime, injuria Tui candoris fuerit, ſi Tibi hoc meum judicium verbis probare laborem: quod poſtulanti perſcribere Tibi debui, ſi porro volui is eſſe, quem probatus inter amicos candor Tuo impoſterum favori commendet. &c. Dab. Lugduni d. 10. Mart. 1669.

N. A. T.

reverenter deditus

O. A. S.

FINIS.